

KO'KRAK BEZI SARATONI EROZIYASI: KLINIK BELGILARI VA DAVOLASH USULLARI

Muallif: Rafiqov Diyorbek

Qo'qon Universiteti Andijon filiali

Stomatologiya yo'nalishi

25-03-guruh talabasi

Ilmiy rahbar: Djalilova Gulchiroy Jabborali qizi

Anatomiya klinik va patologik anatomiya kafedrasi o'qituvchisi

Anotatsiya: Ushbu maqolada ko'krak bezi saratonining asoratlardan biri bo'lgan eroziya holatining klinik belgilari, rivojlanish mexanizmi va zamonaviy davolash usullari yoritilgan. Ko'krak bezi saratoni ayollar orasida eng ko'p uchraydigan onkologik kasalliklardan biri bo'lib, kasallik kech bosqichlarda aniqlanganda teri va so'rg'ich sohasida eroziya, yara va qonash kabi belgilar bilan namoyon bo'ladi. Maqolada eroziyaning paydo bo'lish sabablari, klinik ko'rinishlari va diagnostika usullari ilmiy manbalar asosida tahlil qilinadi. Shuningdek, jarrohlik, kimyoterapiya, radioterapiya hamda mahalliy davolash usullarining samaradorligi ko'rib chiqilgan. Ushbu maqola tibbiyot, jumladan stomatologiya yo'nalishi talabalarining onkologik kasalliklar haqidagi bilimlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Ko'krak bezi saratoni, eroziya, klinik belgilar, onkologiya, diagnostika, jarrohlik davolash, kimyoterapiya, radioterapiya.

Kirish. Ko'krak bezi saratoni bugungi kunda global sog'liqni saqlash tizimida dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti ma'lumotlariga ko'ra, ushbu kasallik ayollar orasida eng ko'p uchraydigan onkologik kasalliklar qatoriga kiradi. Kasallikning dastlabki bosqichlarda klinik belgilari kam sezilishi tufayli ko'plab bemorlar shifokorga kech murojaat qiladi.

Ko'krak bezi saratonining rivojlanishi jarayonida turli asoratlar yuzaga kelishi mumkin. Ulardan biri teri va so'rg'ich sohasida kuzatiladigan eroziya holatidir. Eroziya - bu terining yoki shilliq qavatning yuzaki shikastlanishi bo'lib, saraton hujayralarining teriga tarqalishi natijasida yuzaga keladi. Bu holat ko'pincha kasallikning rivojlangan bosqichlarida uchraydi va bemorning hayot sifatini sezilarli darajada pasaytiradi.

Eroziya bilan kechuvchi ko'krak bezi saratoni og'riq, qonash, infeksiya qo'shilishi va yiringli jarayonlar bilan asoratlanishi mumkin. Shu sababli, ushbu holatni erta aniqlash va samarali davolash muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy tibbiyotda ko'krak bezi saratonini davolashda kompleks yondashuv qo'llaniladi, bunda jarrohlik, dori-darmon va nurlantirish usullari uyg'unlashtiriladi.

Mazkur maqolaning maqsadi ko'krak bezi saratoni eroziyasining klinik belgilari va davolash usullarini ilmiy jihatdan yoritishdan iborat. Ushbu mavzu stomatologiya yo'nalishi talabalariga umumiy onkologik bilimlarni chuqurlashtirish va bemorlarga kompleks yondashuvni tushunishga yordam beradi. Ko'krak bezi saratoni nafaqat tibbiy, balki ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan kasalliklardan biridir. Ushbu kasallikning erta tashxislanishi bemorlarning yashash davomiyligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, teri yuzasida eroziya paydo bo'lishi kasallikning agressiv kechayotganidan dalolat beradi. Bunday holatlarda bemorlar kuchli noqulaylik, psixologik tushkunlik va doimiy og'riqdan aziyat chekishadi. Shuningdek, eroziya o'choqlarida ikkilamchi infeksiya rivojlanishi davolash jarayonini murakkablashtiradi. Shu bois, tibbiyot amaliyotida bu kabi asoratlarni oldini olish va to'g'ri davolash usullarini ishlab chiqish dolzarb vazifalardan biridir.

Asosiy qism. Ko'krak bezi saratoni eroziyasi zamonaviy tibbiyotda dolzarb muammolardan biri hisoblanadi va ayollar orasida eng ko'p uchraydigan onkologik kasalliklardan biridir. Ushbu kasallikning rivojlanishi bir necha bosqichlarni o'z ichiga oladi, dastlab o'sma hujayralari bezi to'qimalarida o'sishni boshlaydi, so'ngra esa asta-sekin teri qatlamlariga tarqaladi. Eroziya esa kasallikning rivojlangan bosqichida yuzaga keladigan yuzaki shikastlanish bo'lib, terining va

so'rg'ich hududining nekrotik o'zgarishlari bilan namoyon bo'ladi. Ushbu jarayon bemorning hayot sifatini sezilarli darajada pasaytiradi, chunki yara va eroziya og'riq, qonash, infektsiya va yiringli jarayonlarni keltirib chiqarishi mumkin. Shu sababli, eroziyani erta aniqlash va kompleks davolash muhim ahamiyatga ega. Klinik amaliyotda ko'krak bezi saratonining eroziyasi odatda o'smaning rivojlangan bosqichlarida, bemor shikoyat bilan shifokorga murojaat qilganda aniqlanadi. Eroziya maydonida teri qizarishi, so'rg'ich hududida quruq yoki nam yara, ba'zan esa qonash holatlari kuzatiladi. Bemorlarning ko'pchiligi og'riq, og'irlik hissi va bezning o'sishi bilan murojaat qiladi. Bu kasallikda simptomlar asta-sekin rivojlanadi, shuning uchun bemorlar dastlabki bosqichda shikoyat qilmasligi mumkin, natijada davolash murakkablashadi. Shuningdek, o'sma o'sishi bilan limfa tugunlari ham ta'sirlanishi mumkin, bu esa metastaz xavfini oshiradi. Diagnostika jarayonida mammografiya, ultratovush va biopsiya asosiy vositalar sifatida qo'llaniladi. Mammografiya yordamida o'sma to'qimalarining zichligi va chegarasi aniqlanadi, ultratovush esa eroziya maydoni va limfa tugunlarining holatini baholashga yordam beradi. Biopsiya esa o'smaning histologik tuzilishini aniqlash va saraton turini tasdiqlash imkonini beradi. Zamonaviy tibbiyotda ko'krak bezi saratonini davolashda kompleks yondashuv qo'llaniladi. Jarrohlik davolash asosiy usul sifatida qo'llaniladi, bunda o'sma va atrofdagi nekrotik to'qimalar olib tashlanadi. Jarrohlikdan so'ng kimyoterapiya va radioterapiya qo'llanilishi bemorning umumiy holatiga, o'smaning hajmiga va rivojlanish bosqichiga qarab belgilanadi. Kimyoterapiya o'sma hujayralarini yo'q qilish va metastaz xavfini kamaytirishga xizmat qiladi. Radioterapiya esa o'sma maydoniga nurlantirish orqali hujayralarni nobud qiladi, shu bilan birga atrofdagi sog'lom to'qimalarga minimal zarar yetkazadi. Mahalliy davolash usullari ham qo'llaniladi, jumladan yara maydonini antiseptik eritmalar bilan davolash va infeksiyani oldini olish, shuningdek og'riqni kamaytiruvchi vositalar qo'llaniladi. Shu bilan birga, psixologik yordam ham muhim ahamiyatga ega, chunki bemorlar ko'pincha ruhiy tushkunlik, xavotir va depressiv holatga uchraydi. Profilaktik choralar ham katta ahamiyatga ega.

Onkologik tekshiruvlar, o'z-o'zini tekshirish va mammologga muntazam murojaat qilish ko'krak bezi saratonini erta bosqichda aniqlash imkonini beradi va eroziya paydo bo'lishining oldini oladi. Ko'krak bezi saratonining rivojlanish mexanizmi murakkab bo'lib, genetik omillar, gormonal o'zgarishlar, hayot tarzi va atrof-muhit sharoitlari bilan chambarchas bog'liq. Ayniqsa, oilaviy saraton tarixi, uzoq muddatli estrogen terapiyasi va ortiqcha vazn kasallik rivojlanish xavfini oshiradi. Shuning uchun bemorlarni muntazam kuzatish va xavf guruhidagi shaxslar uchun profilaktik choralar qo'llash muhimdir. Eroziya bilan kechuvchi ko'krak bezi saratoni bilan bemorlar hayot sifati pasayadi, shuning uchun davolash jarayonida jarrohlik, kimyoterapiya va radioterapiya usullarini uyg'unlashtirish, shuningdek, mahalliy davolash va psixologik yordam ko'rsatish talab etiladi. Shu bilan birga, ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, erta aniqlangan kasallik va kompleks davolash bemorning hayot davomiyligi va hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Shuningdek, ko'krak bezi saratoni eroziyasi bilan kechgan holatlarda parvarish va yara nazorati alohida e'tibor talab qiladi. Eroziya yuzasida doimiy yara ajralmalari va qonash kuzatilgani sababli bemorlarda anemiya va umumiy holsizlik rivojlanishi mumkin. Bunday bemorlarda infeksiyon asoratlarni oldini olish uchun antibiotik terapiya va mahalliy antiseptik muolajalar qo'llaniladi. Zamonaviy tibbiyotda immunoterapiya va gormonal davolash usullari ham keng qo'llanilib, o'smaning o'sishini sekinlashtirishga yordam beradi. Reabilitatsiya jarayonida bemorlarning ovqatlanishi, ruhiy holati va ijtimoiy qo'llab-quvvatlanishi muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa. Ko'krak bezi saratoni eroziyasi onkologik amaliyotda dolzarb muammo bo'lib, kasallik rivojlanishi davomida yuzaga keladigan jiddiy asoratlardan biridir. Eroziya hududida terining nekrozga uchrashi, yara va qonash paydo bo'lishi, shuningdek infeksiya qo'shilishi bemorning hayot sifatini pasaytiradi. Klinik belgilar asta-sekin rivojlanadi, shuning uchun bemorlar ko'pincha kasallikning dastlabki bosqichida shikoyat qilmaydi, bu esa davolashni murakkablashtiradi. Diagnostika jarayonida mammografiya, ultratovush va biopsiya asosiy vositalar

sifatida qo'llaniladi, ular o'smaning hajmi, rivojlanish bosqichi va eroziya maydonini aniqlashga yordam beradi. Zamonaviy davolashda jarrohlik asosiy usul bo'lib, o'sma va atrofdagi nekrotik to'qimalar olib tashlanadi, keyinchalik kimyoterapiya va radioterapiya qo'llaniladi. Mahalliy davolash, yara maydonini antiseptik vositalar bilan davolash va og'riqni kamaytiruvchi preparatlar bemorning umumiy holatini yaxshilashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, psixologik yordam bemorning ruhiy holatini barqarorlashtirish va davolash jarayoniga moslashishida muhim rol o'ynaydi. Profilaktik choralar, jumladan o'z-o'zini tekshirish, muntazam mammologik tekshiruvlar va xavf guruhidagi shaxslarni kuzatish kasallikni erta aniqlash va eroziya paydo bo'lishining oldini olish imkonini beradi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, erta aniqlangan kasallik va kompleks davolash bemorning hayot davomiyligi va hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Shu bois, ko'krak bezi saratonining eroziyasi bilan kasallangan bemorlar uchun integratsiyalashgan yondashuv, ya'ni jarrohlik, kimyoterapiya, radioterapiya, mahalliy davolash va psixologik qo'llab-quvvatlash birgalikda qo'llanishi tavsiya etiladi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

- 1.Ahmedov B.A. Onkologiya asoslari. Toshkent: Abu Ali ibn Sino nashriyoti, 2019.
- 2.Karimova S.F. Ko'krak bezi saratoni. Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
- 3.Rasulov N.J. Tibbiy biologiya va onkologiya. Toshkent: Ilm ziyo, 2018.
- 4.Ismoilov R.I. Onkologik kasalliklar diagnostikasi va davolash. Toshkent: Yangi asr avlodi, 2021.
- 5.Xolmatov M.X. Zamonaviy tibbiyot amaliyoti: saraton kasalliklari. Toshkent: Akademnashr, 2017.
- 6.Tursunov A.A. Ko'krak bezi patologiyalari. Toshkent: O'zbekiston, 2022.